

**SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI ZADAŃ
*POWIATOWEGO PROGRAMU
OCHRONY ZDROWIA
PSYCHICZNEGO
NA LATA 2017 – 2022***

ZA ROK 2022

*Opracowała: Magdalena Mackiewicz
na podstawie danych zebranych od realizatorów Programu*

Kwiecień 2023 r.

I. WPROWADZENIE

Obowiązek sporządzenia niniejszego sprawozdania podyktowany jest zapisami Uchwały Nr LII/228/2017 Rady Powiatu w Gołdapi z dnia 30 listopada 2017 r. w sprawie przyjęcia „Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022”.

Program wyznacza kierunki i działania w obszarze zdrowia psychicznego oraz skupia się na działaniach dotyczących chorób psychicznych i profilaktyki.

Celem głównym Programu jest zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb.

Szczegółowymi celami Programu są:

- 1) Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia wpływających korzystnie na zdrowie psychiczne, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu;
- 2) Zapobieganie powstawaniu zaburzeń psychicznych;
- 3) Integracja społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) Upowszechnianie zróżnicowanych form pomocy i wsparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 5) Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 6) Koordynacja różnych form opieki i pomocy.

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) zdrowie psychiczne to „stan dobrego samopoczucia, w którym człowiek wykorzystuje swoje zdolności, może radzić sobie ze stresem w codziennym życiu, może wydajnie i owocnie pracować oraz jest w stanie wnieść wkład w życie danej wspólnoty”. Jest to globalne dobro publiczne, integralna część zdrowia i dobrostanu obywateli Europy oraz podstawowe prawo człowieka, wzmacniające więź społeczną i kapitał społeczny, zwiększając bezpieczeństwo życia w środowisku. Brak pozytywnego życia psychicznego jest zagrożeniem dla zdrowia publicznego, jakości życia i gospodarki.

W sprawozdaniu „Zdrowie i opieka zdrowotna w zarysie: Europa 2022” wskazano, że prawie co drugi młody Europejczyk deklaruje, że jego potrzeby w zakresie ochrony zdrowia psychicznego są niezaspokojone, a odsetek młodych osób zgłaszających objawy depresji wzrósł w kilku państwach UE ponad dwukrotnie w czasie pandemii (*źródło: https://health.ec.europa.eu/non-communicable-diseases/mental-health_pl*).

Aktualnie, w konsultacjach publicznych znajduje się projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023–2030. Projektowane rozporządzenie określi katalog działań podejmowanych przez administrację publiczną mających na celu przede wszystkim zapewnienie osobom

z zaburzeniami psychicznymi zintegrowanej, kompleksowej, wielostronnej wszechstronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym oraz kształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, w szczególności zrozumienia, akceptacji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji. Planowany termin przyjęcia projektu przez Radę Ministrów to II kwartał 2023 roku (www.gov.pl).

II. REALIZATORZY PROGRAMU

W roku 2022 Program realizowany był przez:

1. Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną w Gołdapi
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi
3. Ośrodki Pomocy Społecznej gmin powiatu
4. Powiatowy Urząd Pracy w Gołdapi
5. Warsztat Terapii Zajęciowej Caritas Diecezji Ełckiej w Gołdapi
6. Środowiskowy Dom Samopomocy „Słoneczny Dom” w Gołdapi
7. Zespół Placówek Edukacyjno-Wychowawczych w Gołdapi
8. Liceum Ogólnokształcące w Gołdapi i Zespół Szkół Zawodowych w Gołdapi.

III. REALIZACJA PROGRAMU

1. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Gołdapi

W roku 2022 pracownicy Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Gołdapi podjęli się następujących zadań dotyczących realizacji Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego:

➤ **Wsparciem objęto 639 dzieci i ich rodziców**

badania psychologiczno – pedagogiczne w celu ustalenia przyczyn trudności w poprawnym pisaniu i czytaniu, opracowanie opinii wraz z zaleceniami do pracy w domu i szkole (dysleksja rozwojowa/ryzyko dysleksji), konsultacje i wsparcie psychologiczne rodzica w zakresie trudności wychowawczych, emocjonalnych, rozwojowych dziecka, diagnozy i terapie logopedyczne, terapie psychologiczne, terapie pedagogiczne, pomoc i wsparcie w przeżyciu starty i żaloby, problemy emocjonalne wieku dorastania, dziecko w sytuacji rozwodu rodziców, trudności socjalizacyjno - adaptacyjne, trudności w relacjach rówieśniczych wynikające z niskiego poczucia własnej wartości oraz zachowań agresywnych, stresu egzaminacyjnego, wyboru kierunków kształcenia, trudności szkolnych, autoagresji, uzależnień, konfliktów uczeń-nauczyciel, myśli samobójczych, uzależnień od Internetu.

- wydano **259 opinii psychologiczno – pedagogicznych.**

- badanie dziecka w celu wydania opinii o potrzebie *Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka* wraz z zaleceniami do pracy terapeutycznej z dzieckiem: **108 opinii**

Orzeczenia wydane przez Poradnię:

12 orzeczeń o potrzebie indywidualnego nauczania

84 orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na:

- Niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim - **18**
- Niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym – **11**
- Niepełnosprawność ruchowa – **8**
- Zespół Aspergera - **3**
- Zagrożenie niedostosowaniem społecznym - **6**
- Autyzm – **29**
- Słabosłyszący - **2**
- Niepełnosprawność sprzężona: Niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim, autyzm **1**
- Niepełnosprawność sprzężona: Niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym, autyzm - **1**
- Niepełnosprawność sprzężona: Niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim, niepełnosprawność ruchowa – **1**
- Niepełnosprawność sprzężona: Niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym, niepełnosprawność ruchowa – **1**
- Niepełnosprawność sprzężona: Niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym, słabo widzące, słabosłyszące - **1**
- potrzebie zajęć rewalidacyjno – wychowawczych - **2**

Programy profilaktyczne i inne działania na rzecz pomocy dzieciom i rodzinom:

Warsztaty, zajęcia, debaty dla dzieci i młodzieży:

1. „Jak radzić sobie ze lękami?”
2. „ Czy złość to zawsze agresja?”
3. „START”
4. Ferie z Poradnią „ Żuraw i czapla”
5. Jak radzić sobie z lękiem, stresem, depresją”
6. „ Jedna chwilka uczuć kilka, czyli z uczuciem o uczuciach”
7. „ Jak szanować granice swoje i cudze”
8. „ Odwagi”
9. „Korzyści i zagrożenia płynące z Internetu”
10. „Jak radzić sobie ze stresem egzaminacyjnym”
11. „ Stres , wróg czy przyjaciel”
12. Spotkanie z uczniami w związku z sytuacją polityczną na Ukrainie”
13. Zajęcia: „Cyberprzemoc, cyberuzależnienie”
14. Zajęcia: „Stres – dlaczego? po co? Jak na nim panować”
15. ART. – trening zastępowania agresji”
16. Zajęcia dla dzieci: „ Mali odkrywcy zmysłów”
17. Zajęcia on-line z młodzieżą z Bursy Szkolnej - „ Jak Radzić sobie z emocjami”

Zajęcia dla rodziców:

1. „Jak wspierać rozwój dziecka?”
2. „Gotowość szkolna”
3. „Mądra miłość czyli trudna sztuka wychowania”
4. „ Jak rozpoznać objawy depresji u dziecka?”
5. „Wsparcie rodziców dzieci przejawiających zachowania trudne i problemy przystosowawcze”

Liczba szkoleń pracowników dotyczących tematyki pomocy dzieciom i rodzinom:

L.p.	Nazwa szkolenia	Organizator
1.	Konferencja - Uczeń ze specjalnymi potrzebami - opracowanie modelu szkoleń i doradztwa	ORE
2.	Techniki efektywnego uczenia się	MODN Ełk
3.	I Konferencja Ponadczasowa dla logopedów cz. I i II	Strefa Logopedy
4.	Zajęcia rewalidacyjne	MODN Ełk
5.	Wpływ zaburzeń procesów SI na funkcjonowanie dziecka/ucznia	MODN Ełk
6.	Wykorzystanie tablicy interaktywnej	MODN Ełk
7.	Wykorzystanie TIK w nauczaniu i uczeniu się uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	MODN Ełk
8.	Pierwsza pomoc w sytuacjach zagrożenia	MODN Ełk
9.	Pierwsza diagnoza dziecka- jak rozpoznać niepokojące sygnały w rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym	Famiga
10.	Zaburzenia funkcji poznawczych	Famiga
11.	Mutyzm wybiórczy i trudności w rozwoju społecznym dzieci	Famiga
12.	18 Ogólnopolska konferencja - Dziecko pokrzywdzone przestępstwem	Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę
13.	Regionalna konferencja – Cyfryzacja edukacji – zastosowanie rozszerzonej rzeczywistości w dydaktyce	MODN Ełk
14.	Terapia mutyzmu selektywnego w podejściu poznawczo – behawioralnym	Therapy Tools
15.	Konferencja - Projektowane zmiany oparte na modelu edukacji dla wszystkich	ORE
16.	Diagnostyka w doradztwie zawodowym	Mapa Karier
17.	Metoda Marii Montessori w pracy z grupą	Famiga
18.	Trudności w nauce i koncentracji u dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym	Famiga
19.	Terapia ręki a Lateralizacja	Famiga
20.	„Depresja u dzieci i młodzieży”	P P-P Gołdap, MODN Ełk
21.	„Dzień otwarty/ Nastoletnia depresja. Życie w trybie online/offline. Nie pozwól dziecku wylogować się do życia”	Forum przeciw depresji
22.	„Jak rozmawiać z dzieckiem o wojnie” - webinar	Małe charaktery - wydawnictwo

23.	„Model WWR skoncentrowany na rodzinie i środowisku. Wykorzystywanie wywiadu opartego o rutynowe czynności dnia codziennego”	P P-P Gołdap
24.	„ Interwencja kryzysowa wobec dzieci i młodzieży”	Jagoda Sikora
25.	„Jak rozmawiać z dzieckiem o wojnie? - webinar	Strefa Otwartego Uniwersytetu Warszawskiego, dr Aleksandra Piotrowska
26.	Konferencja „ Nastolatek a depresja”	P P-P Gołdap, Biblioteka Publiczna Gołdap
27.	„Uczennica/uczeń depresja”	Jagoda Sikora
28.	„Ostrożnie – dziecko!” Profilaktyka krzywdzenia małych dzieci	Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę
29.	„Uczeń z rodziny dysfunkcyjnej – wsparcie”	P P-P Gołdap
30.	„Objawy psychosomatyczne u dzieci i młodzieży”	Jagoda Sikora
31.	„Funkcje prymarne i terapia miofunkcjonalna w holistycznej terapii logopedycznej”	Instytut Edukacji Logopedycznej
32.	„Depresja u dzieci” - webinar	Famiga
33.	„Technostres i etyka zawodowa nauczyciela” - webinar	Centrum Psychologii Stosowanej
34.	„Lęk u dzieci – jak go oswoić ?” - webinar	Famiga
35.	„Jak wspierać dziecko z depresją” - webinar	Famiga
36.	„Depresja u dzieci – wczesne rozpoznanie i wsparcie” – webinar	Famiga
37.	„Jak rozmawiać z dziećmi i młodzieżą o wojnie” – webinar	MODN Ełk
38.	„Komunikacja alternatywna i wspomagająca”	ZPEW
39.	„Jak przygotować spotkanie informacyjne dla rodziców uczniów szkół podstawowych na temat współczesnego systemu edukacji i możliwości kształcenia w szkołach branżowych?” - webinar	ODN w Olsztynie
40.	„Szkolenie z narzędzia WISC – V”	PTP w Warszawie
41.	„Terapia zabawą”	Ośrodek psychoterapii „Sukces” w Warszawie
42.	„Lider w mocy” - szkoła liderów – jak zarządzać zespołem”	Stowarzyszenie „Adelfi”
43.	„Nauczyciele grają dla WOŚP”	Przedszkole „Zuchowa przygoda” w Gołdapi, Leszek Dowgiałło
44.	„Sieć nauczycieli pracujących z uczniami z ASD, konsultacje w zakresie udzielania PPP w szkole”	„ MODN” W Ełku
45.	Szkolenie trenerskie „Smyko - Multisensoryka”	Stowarzyszenie „Dobry Start”
46.	„Komunikacja Alternatywna i wspomagająca AAC”	Stowarzyszenie „Dobry Start”
47.	„Edukacyjne inspiracje”	MODN w Ełku
48.	„Arkusz.program.pl”	Starostwo Powiatowe w Gołdapi

49.	„Standard zatrudnienia specjalistów w szkołach i przedszkolach – zadania organu prowadzącego, zadania dyrektora”	SODN w Suwałkach
50.	„Organizacja szkoły/placówki z uwzględnieniem ostatnich nowelizacji prawa. Obowiązki dyrektorów jednostek oświatowych względem powierzonego planu”	Starostwo Powiatowe w Gołdapi

2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi

PCPR realizując zadania dotyczące rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych dofinansował w 2022 roku:

Lp.	Zadanie	Ogółem osoby niepełnosprawne	Osoby z niepełnosprawnością psychiczną
1	Turnusy rehabilitacyjne	34	3
2	Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	219	24
3	Likwidacja barier w komunikowaniu się	6	3
4.	Likwidacja barier architektonicznych	11	1
5.	Dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego	4	1

W Ośrodku Interwencji Kryzysowej z porad prawnych skorzystało 15 osób a z porad psychologicznych 403 osoby (brak danych dotyczących ile z tych osób posiada niepełnosprawność psychiczną).

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi w 2022 roku realizowało Program **Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej**, dzięki któremu 16 osób, w tym 4 dzieci otrzymało wsparcie asystenta, który pomagał w opiece nad osobą niepełnosprawną. Na realizację projektu zostało przeznaczone 110 763,36 zł.

3. Ośrodki Pomocy Społecznej gmin powiatu

Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołdapi oraz Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej w Dubeninkach i Baniach Mazurskich osobom z zaburzeniami psychicznymi udzielają wsparcia w zakresie:

- pomocy społecznej, środowiskowej, usług opiekuńczych,

- dodatków mieszkaniowych,
- pracy socjalnej,
- pomocy psychologicznej
- świadczeń opiekuńczych

System pomocy osobom zaburzonym psychicznie i ich rodzinom polega na podtrzymywaniu i rozwijaniu umiejętności samodzielnego funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi oraz przeciwdziałanie ich marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołdapi w ramach Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 udzielał wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi w następujących obszarach pomocy społecznej:

- pomoc instytucjonalnej,
- usługi opiekuńcze,
- wsparcie osobistego asystenta osoby niepełnosprawnej lub asystenta rodziny,
- pomoc finansowa,
- pomoc w formie posiłku,
- pomoc psychologiczna,
- objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym finansowanych ze środków publicznych,
- praca socjalna.

W ramach **pomocy instytucjonalnej** dla osób z zaburzeniami udzielono wsparcia w formie:

1. Umieszczenia w domu pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi 1 osoby. Dom Pomocy Społecznej zapewnia całodobową pomoc opiekuńczą, wspomagającą i edukacyjną na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób tam przebywających. Umieszczenia w domu pomocy społecznej przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Ogólna liczba osób przebywających w domu pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi to 10.

2. Skierowanie do Środowiskowego Domu Samopomocy „Słoneczny Dom” w Gołdapi 7 osób z zaburzeniami psychicznymi. Środowiskowy Dom Samopomocy zapewnia osobom z zaburzeniami psychicznymi korzystanie ze Świadczeń w postaci zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej, a także integracji społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy w zakresie przystosowania do życia w środowisku rodzinnym i społecznym. Ogólna liczba osób przebywających w środowiskowym domu samopomocy w ciągu roku to 18 osób z zaburzeniami psychicznymi.

3. Udzielenie pomocy w formie tymczasowego schronienia w schroniskach dla 4 osób w kryzysie bezdomności z zaburzeniami psychicznymi. Ogólna liczba korzystająca z pomocy instytucjonalnej to 32 osoby z zaburzeniami psychicznymi.

W zakresie **pomocy usługowej** dla osób z zaburzeniami psychicznymi udzielono pomocy w formie:

1. Usług opiekuńczych świadczonych przez opiekunkę w miejscu zamieszkania osoby z zaburzeniami psychicznymi, z tej formy pomocy korzystały 4 osoby z zaburzeniami psychicznymi w tym 2 nowe osoby. W ramach tego działania realizowany był również program „Opieka 75+” na rok 2022. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

2. Wsparcia osobistego asystenta osoby niepełnosprawnej w ramach programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” - edycja 2022 objęte zostały 2 osoby z zaburzeniami psychicznymi. Asystent zapewnia pomoc osobie z niepełnosprawnością intelektualną w wykonywaniu codziennych czynności oraz wspiera ją w życiu społecznym.

3. Wsparciem asystenta rodziny zostały objęte 2 rodziny, w których dzieci posiadają zaburzenia psychiczne tj. 3 dzieci. Asystent rodziny to osoba, która wspiera rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci.

4. Pomoc świadczona przez psychologa, pracowników socjalnych dla członków rodziny z zaburzeniami psychicznymi w sytuacji kryzysowej, dla których udzielono 212 porad.

5. Pomocy świadczonej przez pracownika socjalnego w formie pracy socjalnej na rzecz poprawy funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin w środowisku społecznym. Pracy socjalnej udzielono 66 osobom z zaburzeniami psychicznymi w tym 3 dzieci.

Ogólna liczba osób objęta pomocą usługową to 86 osób z zaburzeniami psychicznymi.

W obszarze pomocy finansowej i niefinansowej udzielono wsparcia osobom z zaburzeniem psychicznymi w postaci:

1. Zasiłków celowych dla 7 osób.

2. Zasiłków stałych dla 26 osób.

3. Zasiłków okresowych dla 9 osób.

4. Pomoc w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 -2023 dla 20 osób w tym 2 dzieci.

5. Objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym finansowanym ze środków publicznych 3 osoby. Z pomocy finansowej i niefinansowej skorzystało ogółem 65 osób z zaburzeniem psychicznym. Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołdapi udzielał pomocy na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi na podstawie zgłoszeń przyjętych od osób zainteresowanych i ich rodzin, zgłoszeń

otrzymanych ze środowiska lokalnego (sąsiedzi), instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych.

W 2022 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołdapi udzielił pomocy dla 86 osób z zaburzeniem psychicznym (jedna osoba mogła korzystać z wielu form pomocy). Pomoc udzielana przez tut. ośrodek miała na celu stworzenia warunków sprzyjających poprawie sytuacji życiowej i społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baniach Mazurskich zapewnia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronną opiekę adekwatną do ich potrzeb. Upowszechniano zróżnicowane formy pomocy i koordynowano różne formy opieki i pomocy – osoby z zaburzeniami psychicznymi są objęte pomocą środowiskową w postaci opieki środowiskowej. W gminie prowadzony jest punkt konsultacyjny, w którym przyjmuje radca prawny, psycholog oraz terapeuta do spraw uzależnień,

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubeninkach w ramach realizacji Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w 2022 r. podejmował działania polegające na:

1. W ramach pracy socjalnej pracownicy ośrodka pomocy społecznej gromadzili i upowszechniali informację o dostępnych mieszkańcom gminy formach psychiatrycznej, ambulatoryjnej i stacjonarnej opieki zdrowotnej funkcjonujących na obszarze powiatu i województwa, o ośrodkach wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz informowali o działaniu przy PCPR Punktu Interwencji Kryzysowej ze wskazaniem dni i godzin przyjęć prawnika i psychologa oraz o działalności Gminnego Punktu Konsultacyjno – Terapeutycznego w Dubeninkach, o dniach i godzinach przyjęć terapeuty, specjalisty psychoterapii uzależnień współuzależnienia i przemocy w rodzinie, umawiali osoby zainteresowane na wizyty u specjalisty, a także informowali o możliwościach skorzystania z usług i instrumentów rynku pracy w celu aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi .

W ramach pracy z rodziną, rodzice byli informowani o możliwości skorzystania z bezpłatnej opieki psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej dzieci i młodzieży świadczonej w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Gołdapi.

2. Osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom w 2022 r. tutejszy ośrodek pomocy społecznej udzielił wsparcia finansowego i rzeczowego w formie:

- a) zasiłków stałych – dla 9 osób,
- b) zasiłków okresowych - dla 7 osób z rodzin korzystających z tego rodzaju wsparcia,
- c) zasiłków celowych – dla 12 osób (w tym na żywność w ramach programu „ Posiłek w szkole i w domu”),
- d) organizacja i kwalifikowanie osób w potrzebie do pomocy żywnościowej (artykuły żywnościowe: cukier, groszek z marchewką, kasza jęczmienna, koncentrat pomidorowy,

makaron, mleko, olej rzepakowy, powidła śliwkowe, filet w oleju, szynka drobiowa, szynka wieprzowa) w ramach PO PŻ, na podstawie zawartej umowy pomiędzy Bankiem Żywności w Olsztynie a Gminą Dubeninki – dla 22 osób z niepełnosprawnością, w tym z zaburzeniami psychicznymi,

e) udział w Warsztatach Terapii Zajęciowej w Gołdapi - 7 osób z terenu gminy,

f) partycypowanie Gminy Dubeninki w kosztach utrzymania mieszkańca w Domu Pomocy Społecznej dla przewlekle somatycznie chorych, niepełnosprawnych intelektualnie, Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelaktualnie – 8 osób,

g) zapewnienie dzieciom i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi z terenu Gminy Dubeninki uczęszczających do Zespołu Placówek Edukacyjno-Wychowawczych w Gołdapi w celach edukacyjnych, jednego bezpłatnego gorącego posiłku (pełen obiad), spełniającym kryteria do otrzymania tej formy pomocy w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.

3. Praca socjalna świadczona przez pracowników tutejszego ośrodka z osobami z zaburzeniami psychicznymi polegała również na motywowaniu do podjęcia i kontynuowania leczenia specjalistycznego, pomocy w kompletowaniu dokumentacji do orzecznictwa, pomocy w wypełnianiu dokumentów urzędowych, podejmowaniu działań w kierunku aktywizacji zawodowej poprzez informowanie i motywowanie do korzystania z instrumentów rynku pracy i aktywizacji społecznej, a także informowaniu i motywowaniu osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi do udziału w Warsztatach Terapii Zajęciowej w Gołdapi.

Ponadto informowano na bieżąco o realizowanych przez PCPR programach, skierowanych do osób niepełnosprawnych, w tym także do osób dotkniętych lub zagrożonych chorobą psychiczną, o możliwościach otrzymania dofinansowania zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym, na dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, na dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się dla osób niepełnosprawnych, na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób niepełnosprawnych, na dofinansowanie likwidacji barier technicznych dla osób niepełnosprawnych, na dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.

Kierownik tutejszego ośrodka jest członkiem Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych. W związku z tym jest na bieżąco informowana o wysokościach środków finansowych przeznaczanych na potrzeby osób niepełnosprawnych z terenu powiatu, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi.

4. Powiatowy Urząd Pracy w Gołdapi

1. Liczba osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gołdapi na koniec grudnia 2022 roku:

- bezrobotnych – 18 osób,
- poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu – 2 osoby.

2. Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi w 2022 roku:

- 8 osób bezrobotnych podjęło pracę,
- 1 osoba poszukująca pracy została skierowana do odbycia stażu,
- 2 osoby bezrobotne zostały skierowane do wykonywania prac społecznie użytecznych,
- 2 osobom bezrobotnym udzielono indywidualną poradę zawodową,
- 1 osoba bezrobotna odbyła grupową poradę zawodową,
- 1 osobie bezrobotnej udzielono indywidualną informację zawodową,
- 1 osoba bezrobotna uczestniczyła w grupowej informacji zawodowej.

5. Warsztat Terapii Zajęciowej Caritas Diecezji Elckiej w Gołdapi

Z zajęć terapii zajęciowej w Warsztacie korzystało 50 uczestników ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Jedna osoba, ze względu na pogorszenie zdrowia z racji wieku, zrezygnowała z korzystania z naszej oferty, ale w to miejsce automatycznie została przyjęta kolejna osoba. Po bardzo trudnym 2021 roku (przerwy w pracy, powroty do pracy, kwarantanny itp.) uzyskano pewnego rodzaju stabilizację - uczestnicy weszli w stały rytm dnia pracy, na nowo nauczyli się obowiązkowości w przychodzeniu na zajęcia. Podobnie jak w roku 2021, prowadzono cykliczne działania wspierająco-aktywizujące, szczególnie dla osób, które wracały po długotrwałym pobycie na oddziale psychiatrycznym, po śmierci osób bliskich itp.

W roku 2022:

1. Przeprowadzono 194 zajęcia indywidualne, w trakcie których doskonalono funkcje poznawcze;
2. Przeprowadzono 423 rozmowy indywidualne o charakterze terapeutycznym;
3. Przeprowadzono 402 rozmowy z rodzicami/opiekunami w sprawach dotyczących uczestników.

Wzrost ilości zajęć i rozmów w porównaniu do roku 2021 wynika m.in. z tego, iż nie było sytuacji obowiązkowego zawieszania zajęć z powodu pandemii i jedyną długą przerwą była przerwa urlopową letnią.

6. Środowiskowy Dom Samopomocy „Słoneczny Dom” w Gołdapi

Środowiskowy Dom Samopomocy „Słoneczny Dom” w Gołdapi jest ośrodkiem wsparcia prowadzonym w formie placówki dziennego pobytu i skierowanym do osób z zaburzeniami psychicznymi zwanych uczestnikami, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy w zakresie przystosowania do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej. Dom przeznaczony jest dla 45 dorosłych osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym:

- osób przewlekłe psychicznie chorych (typ A);
- osób z niepełnosprawnością intelektualną (typ B);
- osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (typ C).

Formy prowadzonej działalności :

- treningi funkcjonowania w codziennym życiu
- treningi umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów
- treningi umiejętności spędzania czasu wolnego
- poradnictwo psychologiczne
- realizacja pomocy w załatwianiu spraw urzędowych
- realizacja pomocy w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, w tym uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt u lekarza, pomoc w zakupie leków, pomoc w dotarciu do jednostek ochrony zdrowia
- realizacja terapii ruchowej, w tym zajęcia sportowe, turystyka i rekreacja.

1. Formy i efekty prowadzonej działalności /opis wykonania i ocena realizacji/

a/. Rodzaje treningów funkcjonowania w codziennym życiu:

- a) Trening dbałości o wygląd zewnętrzny.
- b) Trening higieny osobistej.

Podczas treningu uczestnicy nabywali, rozwijali i wzmacniali czynności w zakresie higieny całego ciała (mycie głowy, całego ciała, wyrabianie nawyku mycia oraz dezynfekcji dłoni) oraz estetycznego wyglądu zewnętrznego, uświadamiano o konieczności doboru ubrań adekwatnie do warunków atmosferycznych oraz panującej pory roku, kształtowano nawyki systematycznego dbania o higienę i estetyczny wygląd. Uczestnicy nabywali i podtrzymywali umiejętność korzystania z pralki (nastawianie prania, sortowanie ubrań, dozowanie środków czystości,), suszarki do ubrań (rozwieszanie prania, składanie ubrań) oraz żelazka (prasowanie obrusów, odzieży własnej, itp.). Realizację treningu dbałości o wygląd zewnętrzny, treningu nauki higieny jest ważnym elementem dla budowania obrazu własnej osoby. Wygląd fizyczny i jego postrzeganie jest nierozłącznie związane z samooceną oraz

poczuciem własnej wartości i pewności siebie. Problemy z jego akceptacją mogą prowadzić do powstawania zaburzeń psychicznych, a także stać się przyczyną depresji.

c) Trening kulinarny.

Podczas treningu uczestnicy nabywali umiejętności posługiwania się sztuciami, kulturalnego zachowania się przy stole, przygotowania do posiłków, napojów, planowania wartościowego i dostosowanego do możliwości finansowych jadłospisu. Uczestnicy zdobywali wiedzę z zakresu zasad prawidłowego odżywiania, zmywania naczyń, nakrywania i podawania do stołu. Ponadto nabywali umiejętności związane z obsługą sprzętu AGD.

d) Trening umiejętności praktycznych.

e) Trening czystości i porządku.

Uczestnicy uczyli się i rozwijali przydatne w życiu codziennym umiejętności typu: składanie bielizny, segregacja odzieży, wkładanie do pralki brudnej bielizny, rozwieszanie jej, nauka obsługi pralki, dozowania proszków, prasowania i przechowywania czystej bielizny. Nauka prania i prasowania pozwalała na zabezpieczenie placówki w czyste obrusy, ścierki, fartuchy, firanki, ręczniki, itp. Podopieczni uczyli się przyszywania guzików, drobnego szycia ubrań, pielęgnowania roślin, prac porządkowych w szafkach na odzież własną, a także dbania o czystość pracowni w której odbywają się zajęcia.

Realizacja treningu jest konieczna z uwagi na potrzeby uczestników oraz ich deficyty związane z umiejętnościami praktycznymi, które są niezbędne w życiu codziennym. Czynności te wymagają ciągłego powtarzania, pomocy, wsparcia osób trzecich.

f) Trening gospodarowania własnymi środkami finansowymi.

Podstawowym celem treningu jest zapoznanie uczestników z umiejętnym gospodarowaniem domowym budżetem. Trening budżetowy obejmował planowanie wydatków oraz oszczędzania finansów na zaplanowane sprawunki.

g) Trening techniczny.

Uczestnicy nabywali i doskonalili umiejętności samodzielnego posługiwania się wybranym sprzętem i urządzeniami domowymi, wykonywali świece z wosku, prace w drewnie i odlewy gipsowe z gotowych form. Przygotowywali dekorację do występów artystycznych.

h) Trening orientacyjny.

Trening orientacyjny ma za zadanie rozwijać w uczestnikach orientację w czasie, przestrzeni, miejscu oraz w schemacie własnego ciała. Podczas prowadzonego treningu uczestnicy kształtują

umiejętność posługiwania się kalendarzem oraz określania właściwej godziny. Podczas spacerów określali drogę do ośrodka.

i) Trening prozdrowotny.

W ramach tego treningu uczestnicy ŚDS kształtują i doskonalą zachowania prozdrowotne, zdobywają i poszerzają wiedzę na temat zasad higieny osobistej, wyrabiają i utrwalają nawyki higieniczne. Codziennie mogą sprawdzić ciśnienie krwi oraz wagę ciała.

b/. Rodzaje treningów umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów:

a) Trening komunikacyjny.

b) Trening radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

c) Trening emocjonalny.

d) Trening motywacyjno – aktywizacyjny.

e) Trening relaksacyjny.

W ramach treningu uczestnicy ŚDS nabywają umiejętności z zakresu radzenia sobie z trudnymi sytuacjami, które pojawiają się w codziennym życiu. Podczas treningu starają się przełamywać bariery międzyludzkie, ucząc się aktywnego słuchania. Celem treningu jest również zdobycie umiejętności odpowiedniego zachowania się w miejscu publicznym poprzez kształtowanie motywacji uczestnika do zachowań społecznie akceptowanych. Uczestnicy brali udział w treningach relaksacyjnych, pozwalających na rozładowaniu emocji i wypoczynku.

W związku ze zwiększonym zagrożeniem oszustw internetowych oraz oszustw metodą „na wnuczka”, „na policjanta”, „na pracownika banku”, itp., uczestnicy wzięli udział w ogólnopolskim projekcie „Bezpieczna Polska”, realizowanego przez Stowarzyszenie Fidei Defensor, którego celem było przeprowadzenie szkolenia dla osób dorosłych. Tematem szkolenia było przeciwdziałanie przyczynom przestępczości oraz pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych oraz społeczności wiejskich i małych miast.

c/. Rodzaje treningów umiejętności spędzania czasu wolnego:

a) Trening muzyczny.

b) Trening teatralny.

c) Trening kulturalny.

d) Trening manualny.

e) Trening edukacyjny.

f) Trening twórczości.

g) Rozwijania funkcji poznawczych.

Podczas treningów umiejętności spędzania czasu wolnego uczestnicy rozwijali zainteresowania literaturą, audycjami radiowymi i telewizyjnymi. Kształtowali i podtrzymywali umiejętności

korzystania z Internetu i portali internetowych. Brali udział w spotkaniach kulturalnych, towarzyskich, sportowych, zajęciach wokalo- teatralnych, zajęciach rozwijających ogólną wiedzę. Ponadto podczas treningów umiejętności spędzania czasu wolnego uczestnicy stymulowali rozwój intelektualny i osobowy (quizy, kalambury, gry logiczne, krzyżówki, itp.) oraz twórczość i kreatywność. Treningi pozwalały uczestnikom rozbudzać zainteresowania poprzez udział w poszczególnych zajęciach w salach treningowych, a także zajęciach rekreacyjnych, spacerach, zabawach świetlicowych, grach sportowych, pracach ogrodowych oraz działalności artystycznej. Podczas treningów rozwijali własne zainteresowania i nabywali umiejętności organizacji własnego czasu wolnego. Treningi umiejętności spędzania czasu wolnego pozytywnie wpływają na poprawę stanu emocjonalnego uczestników, niwelują napięcia i stany nerwowe u osób z zaburzeniami czynności psychicznych.

Realizacja poszczególnych celów i zadań w 2022 roku była zgodna z wyznaczonym rocznym planem pracy oraz rocznymi planami poszczególnych pracowni.

d/. Poradnictwo psychologiczne /opis rozwiązań – wewnętrzne, zewnętrzne, formy pracy/.

Diagnoza dominujących problemów emocjonalnych i stanu psychicznego uczestników (bieżące monitorowanie ogólnego funkcjonowania uczestników). Diagnoza psychologiczna m.in. w zakresie cech osobowości, umiejętności, zdolności, zainteresowań. Zwiększenie samoświadomości i poczucia własnej wartości uczestników. Budowanie klimatu bezpieczeństwa, zaufania i wzajemnej akceptacji w placówce. Rozwijanie umiejętności społecznych i interpersonalnych uczestników poprzez kształtowanie pozytywnych zachowań i korygowanie błędnych. Nauka asertywności, umiejętności współpracy i partnerstwa w rozwiązywaniu problemów. Interwencja w razie trudności i kryzysów osobistych uczestników. Współpraca z rodziną i bliskimi uczestników. Zmniejszenie napięć i niepokojów związanych z sytuacją choroby. Pomoc w akceptacji niepełnosprawności i prawidłowej ocenie własnych możliwości. Wypracowania pozytywnego ogólnego stanu emocjonalnego pozbawionego przewlekłych stanów o zabarwieniu negatywnym (smutku, nudy, lęku, itp.). Psycholog dokonywał całościowej oceny geriatrycznej, test wg skali inteligencji Wechslera oraz skali funkcjonowania społecznego wg dr Maxa Birchwooda.

e/. Realizacja pomocy w załatwianiu spraw urzędowych /opis rozwiązań/

- przekazywanie informacji mających pomóc w rozwiązaniu zgłaszanego problemu uczestnika,
- pomoc w pisaniu pism, w wypełnianiu blankietów, wysyłaniu listów,
- pomoc w pisaniu dokumentów urzędowych (wnioski, podania),
- nauka zachowania się w urzędach i instytucjach,
- wspieranie uczestników w dziedzinach samopomocowych w życiu osobistym i społecznym.

f/. Realizacja pomocy w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych w tym uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt u lekarza, pomoc w zakupie leków, pomoc w dotarciu do jednostek ochrony zdrowia /opis rozwiązań/

Zespół wspierająco-aktywizujący wspierał uczestników w działaniach samopomocowych w obszarze ich życia osobistego i społecznego. Zapewniał pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, w razie możliwości umawiał uczestników na wizyty do lekarzy rodzinnych oraz lekarzy specjalistów oraz rejestrował uczestników do stomatologa. Pracownicy pomagali również w dostępie do punktu szczepień przeciwko Covid-19.

g/. Realizacja niezbędnej opieki /opis rozwiązań/

Zespół wspierająco-aktywizujący zapewnia pomoc w załatwianiu spraw urzędowych oraz realizację pomocy w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych. Pomoc psychologiczną zapewniał psycholog. Opiekunowie prowadzili niezbędną opiekę podczas zajęć oraz dowozu uczestników.

h/. Realizacja terapii ruchowej, w tym zajęcia sportowe, turystyka i rekreacja /opis rozwiązań/

W Środowiskowym Domu Samopomocy "Słoneczny Dom" w Gołdapi organizowano spacer, oraz wycieczki. W ośrodku przeprowadzano zajęcia ruchowe z użyciem sprzętu t.j.: atlas, orbitrek, bieżnia, rower stacjonarny, maty masujące, materace, drabinki, itp. Odbywały się również zajęcia relaksacyjne.

Zespół wspierająco-aktywizujący zachęcał uczestników do udziału w grach i zabawach zespołowych w grupach, w trakcie których rozładowują swoje napięcia, mobilizują się do działania, aktywności fizycznej, zdrowej rywalizacji i pracy zespołowej.

Domownicy brali udział w ogólnopolskiej akcji „Stop przemocy” „Bezpieczna Polska” oraz „Narodowym Czytaniu”. Wzięli udział w obchodach Święta Konstytucji, Narodowym Święcie Niepodległości Mikołajkach oraz Festiwalu Zdrowia w Gołdapi. Swoje prace plastyczne prezentowali podczas Przeglądu Twórczości Artystycznej Osób Niepełnosprawnych w Suwałkach i wystawach prac plastycznych: „Słoneczne Kwiaty”, „Cały mój świat” i „Jesieni przyjaciele”.

Zajęli pierwsze miejsca solo i jako zespół w Przeglądzie Piosenki Harcerskiej i Turystycznej w Gołdapi, a jeden z domowników otrzymał wyróżnienie w konkursie literackim „Życzenia dla Polski” z okazji 104 rocznicy odzyskania niepodległości.

Uczestniczyli w Integracyjnym Spotkaniu Osób Niepełnosprawnych „Sposób na życie” w Gołdapi, Przeglądzie Poezji i Prozy Patriotycznej w Kowalach Oleckich oraz VI Suwalskim przeglądzie talentów osób niepełnosprawnych Hyde Park „Wiara, nadzieja, miłość”.

i/. Realizacja wyżywienia /w ramach treningu kulinarnego, zadania własnego gminy czy zakupu gorącego posiłku, w tym całodobowe wyżywienie dla uczestników skierowanych na pobyt całodobowy w formie posiłków lub produktów żywnościowych do przygotowania posiłków przez uczestnika/

Realizacja wyżywienia odbywał się w ramach treningu kulinarnego, w tym całodobowe wyżywienie dla uczestników skierowanych na pobyt całodobowy w formie produktów żywnościowych do przygotowania posiłków przez uczestnika.

j/. Transport uczestników zajęć /jeżeli ŚDS świadczy takie usługi - dowożenie przez ŚDS, dojeżdżają samodzielnie/opis/

Środowiskowy Dom Samopomocy "Słoneczny Dom" w Gołdapi zakupuje usługi transportowe i uczestnicy są dowożeni do Ośrodka i odwożeni po zajęciach.

k/. Realizacja współpracy:

l.p.	Nazwa instytucji	Efekt współpracy
1.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołdapi.	Informowanie o możliwości uczestnictwa na zajęciach w śds, współpraca przy ustalaniu potrzeb uczestników oraz ich sytuacji bytowej.
2.	Parafia św. Józefa Robotnika w Gołdapi	Wizyty duszpasterskie.
3.	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Józefa Piłsudskiego w Gołdapi.	Spotkania i zajęcia integracyjne, np. Ekowalentynki, „Zielone dni”, Mikołajki, warsztaty „Skrzaty z włóczki”, Światowy Dzień Życzliwości i pozdrowień.
4.	2 Wielopoziomowa Drużyna Harcerska Aves w Gołdapi.	Spotkanie integracyjne. Udział w Przeglądzie Piosenki Harcerskiej i Turystycznej.
5.	Dom Pomocy Społecznej w Kowalch Oleckich. Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń” w Kowalch Oleckich.	Integracyjne spotkanie Osób Niepełnosprawnych „Sposób na życie”.
6.	- Środowiskowy Dom Samopomocy w Kowalch Oleckich.	Przegląd Poezji i Prozy Patriotycznej.
7.	Komenda Powiatowa Policji w Gołdapi	Kampania „Biała wstążka”.
8.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Warsztat Terapii Zajęciowej w Suwałkach.	Przegląd Twórczości Artystycznej Osób Niepełnosprawnych.
9.	Środowiskowy Dom Samopomocy „Aktywni tak samo” w Suwałkach	VI Suwalski przegląd talentów osób niepełnosprawnych Hyde Park „Wiara, nadzieja, miłość”.

l.p.	Nazwa instytucji	Efekt współpracy
10.	Dom Kultury w Gołdapi.	-Udział w obchodach Święta Konstytucji -Wystawa prac plastycznych „Cały mój świat” -Występ artystyczny podczas Festiwalu Zdrowia. -Narodowe święto Niepodległości-wręczanie kotylionów, udział w sztafecie 11.11.11.11.12. -Mikołajki.
11.	Biblioteka Publiczna w Gołdapi.	-Wystawa prac plastycznych uczestników „Słoneczne Kwiaty” -Udział w narodowym Czytaniu -Wystawa prac plastycznych „Jesienni Przyjaciele”. Udział w konkursie literackim „Życzenia dla Polski” z okazji 104 rocznicy odzyskania niepodległości.
12.	Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Gołdapi	Wystawa prac plastycznych „Jesienni Przyjaciele”.
13.	Niepubliczny Punkt Domowy „Nibylandia” w Gołdapi	Wystawa prac plastycznych „Jesienni Przyjaciele”.
14.	Stowarzyszenie Fidei Defensor	Projekt dotyczący przeciwdziałaniu przyczynom przestępczości oraz pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych z małych miast i wsi.
15	Nieformalna Grupa opiekująca się kotami bezdomnymi „Gołdapskie koty bezdomne - pomoc i adoptacja.	Pomoc bezdomnym kotom.

l/. Realizacja procesu dochodzenia do standardów ŚDS zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy /proszę podać poziom dochodzenia do standardów, jeżeli ŚDS nie posiada standardów/

Środowiskowy Dom Samopomocy "Słoneczny Dom" w Gołdapi spełnia standardy określone w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

m/. Dane statystyczne

Średnia frekwencja uczestników na poszczególnych treningach/zajęciach: 30,23 osoby;
- treningi /jake

1. Trening funkcjonowania w codziennym życiu:

a)Trening dbałości o wygląd zewnętrzny: 22 osoby;

b)Trening higieny osobistej: 32 osoby;

- c) Trening kulinarny: 37 osób;
- d) Trening umiejętności praktycznych: 28 osób;
- e) Trening czystości i porządku: 25 osób;
- f) Trening gospodarowania własnymi środkami finansowymi: 9 osób;
- g) Trening techniczny: 20 osób;
- h) Trening orientacyjny: 33 osoby;
- i) Trening prozdrowotny: 30 osób;

2. Trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów:

- a) Trening komunikacyjny: 38 osób;
- b) Trening radzenia sobie w trudnych sytuacjach: 21 osób;
- c) Trening emocjonalny: 41 osób;
- d) Trening motywacyjny: aktywizacyjny: 28 osób;
- e) Trening relaksacyjny: 24 osoby.

3. Trening umiejętności spędzania czasu wolnego:

- a) Trening muzyczny: 39 osób;
- b) Trening teatralny: 33 osoby ;
- c) Trening kulturalny: 35 osób;
- d) Trening manualny: 22 osoby;
- e) Trening edukacyjny: 35 osób;
- f) Trening twórczości: 22 osoby;
- g) Rozwijania funkcji poznawczych: 24 osoby.

- terapia ruchowa: 21 osób;

- aktywizacja zawodowa: 0;

- terapie specjalistyczne /aromatoterapia, logopedia, socjoterapia itp./

Aromatoterapia – 6 osób;

Fototerapia - 4 osoby;

- innych /jakich/ - 0.

Liczba uczestników, którzy opuścili dom wraz z podaniem przyczyn odejścia: 15 osób.

- rezygnacja uczestnika: 3 osoby; (wyjazd za granicę, pogorszenie stanu zdrowia)

- usamodzielnienie: 1 osoba;

- umieszczenie w placówce całodobowej opieki: 3 osoba;

- przejście do innej formy wsparcia dziennego /jakiej/: 0 ;

- zgon: 6 osób;
- inne /jakie/ 2 osoby- wygaśnięcie decyzji - 1 osoba niemożność opracowania indywidualnego planu wspierająco-aktywizującego , 1 osoba- niemożność przeprowadzenia wywiadu środowiskowego ze względu na pogorszenie stanu zdrowia.

o/. Struktura zatrudnienia pracowników ŚDS /proszę podać liczbę pracowników w podziale na stanowiska pracy, rodzaj umowy (czas określony, nieokreślony, zastępstwo), formę (umowa o pracę, zlecenie, inne /

- kierownik/dyrektor - 1 etat- rodzaj umowy: na czas nieokreślony, umowa o pracę;
- główny księgowy - 1/2 etatu, rodzaj umowy: na czas nieokreślony, umowa o pracę;
- psycholog -1/5 etatu, rodzaj umowy: na czas nieokreślony, umowa o pracę;
- pedagog – 0;
- pracownik socjalny – 0;
- instruktor terapii zajęciowej – 0;
- terapeuta - 6 etatów, rodzaj umowy: na czas nieokreślony, umowa o pracę;
- asystent osoby niepełnosprawnej – 0;
- opiekun -2 etaty, rodzaj umowy: na czas nieokreślony, umowa o pracę;
- inne specjalistyczne /podać jakie/ - 0;
- inni pracownicy, niezbędni do prawidłowego funkcjonowania Domu:
- robotnik gospodarczy - 0,5 etatu, rodzaj umowy: na czas nieokreślony; umowa o pracę;
- sprzątaczką - 1 etat, rodzaj umowy: na czas nieokreślony, umowa o pracę;
- kadry i płace - rodzaj umowy: umowa zlecenie.

Ocena realizacji zadań i ewentualne wnioski, w tym informacje o planowanych zmianach w zakresie funkcjonowania Domu.

W okresie sprawozdawczym zadania zostały zrealizowane zgodnie z planem i określonymi celami. Praca terapeutyczna i rehabilitacja prowadzona w naszym Domu pomaga w utrzymaniu dobrej kondycji uczestników oraz poprawę w zakresie uspołeczniania i umiejętności życiowych.

Realizacja zadań pozytywnie wpłynęła na uczestników zajęć. Większość z nich nabyła nowe umiejętności, które przyczyniły się do poprawy jakości życia i podwyższenia samooceny i wiary we własne siły. Dzięki prowadzonej terapii wyrównywane są deficyty rozwojowe, uczestnicy nabyli wiele umiejętności pozwalających im uczestniczyć w życiu społecznym zarówno w placówce, jak i poza nią. Stają się otwarci na kontakt ze środowiskiem zewnętrznym, zmieniają się ich zachowania na bardziej efektywne społecznie, stają się bardziej samodzielni,

pozbywają się zahamowań w komunikowaniu się z osobami odwiedzającymi nasz Dom.

Pobudzanie aktywności, możliwość poznawania nowych ludzi, zobaczenia nowych miejsc jest dla osób z niepełnosprawnością niezmiernie ważna. Uczestnictwo w zajęciach ŚDS sprawia, że uczestnicy stają się bardziej otwarci, samodzielni, lepiej radzą sobie w otaczającej rzeczywistości. Współpraca ze szkołami podstawowymi, przedszkolami i instytucjami kultury pozwala na uwrażliwienie dzieci, młodzieży i osób dorosłych na potrzeby osób z niepełnosprawnością, ale również pokazanie, że są pełnoprawnymi członkami społeczności lokalnej. Dzięki wyjazdom uczestnicy poznają nowe miejsca, zaspokajają swoją ciekawość świata i potrzebę odkrywania nowych dziedzin życia. Pozytywne zmiany w funkcjonowaniu osób z niepełnosprawnością umacniają w przekonaniu, że nasza działalność jest niezmiernie istotna. Pracownicy ŚDS podnoszą swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach. Nie planuje się zmian w zakresie funkcjonowania domu w 2023 roku.

7. Zespół Placówek Edukacyjno – Wychowawczych w Gołdapi

Zespół Placówek Edukacyjno - Wychowawczych w roku 2022 zrealizował następujące działania:

- Zajęcia edukacyjne dla uczniów/ wychowanków prowadzone przez psychologa, pedagoga, nauczycieli, wychowawców na temat: promocji zdrowia psychicznego; profilaktyki zapobiegania powstawaniu zaburzeń psychicznych; kształtowania zachowań i stylów życia wpływających korzystnie na zdrowie psychiczne; form pomocy i wsparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- Pedagogizacja rodziców - porady i konsultacje w ramach Pomocy Psychologiczno - Pedagogicznej. Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego; wskazanie instytucji pomocowych świadczących usługi w zakresie ochrony zdrowia psychicznego;
- Zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego: psycholog, pedagog, specjaliści z zakresu oligofrenopedagogiki;
- Realizacja Programu wychowawczo - profilaktycznego zawierającego szereg działań edukacyjno - profilaktycznych;
- Realizacja Programów rekomendowanych przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii; Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii:
 - Program „Przyjaciele Zippiego” - międzynarodowy program profilaktyki zdrowia psychicznego. Celem programu jest troska o zdrowie, samopoczucie i dobre funkcjonowanie dzieci, a także zapobieganie problemom w przyszłości poprzez wyposażenie dzieci w podstawowe umiejętności życiowe, społeczne i emocjonalne, radzenia sobie z trudnościami, ze zmianą i stratą oraz rozwiązywania konfliktów;

- Program „Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej” - program profilaktyki zdrowia psychicznego mający na celu rozwijanie u uczniów umiejętności radzenia sobie ze stresem i trudnościami, a także kształtowanie postaw optymizmu, empatii, wytrwałości i wiary w siebie;
- Realizacja Programu „Bądźmy poszukiwaczami autorytetu”, który zawiera zestaw oddziaływań wychowawczo - profilaktycznych promujących postawę autorytetu jako fundamentu relacji między dziećmi i dorosłym oraz działania z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych, szczególnie antyspołecznych i przestępczych;
- Realizacja Projektu „Rodzina wespół zespół” we współpracy z Fundacją Projekt ARCHE, finansowanego ze Środków Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021 - 2030;
- Integracja społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi;
- Zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno - społeczne;
- Zajęcia w ramach Treningu Umiejętności Społecznych;
- Udział w Kampaniach: „Pomarańczowa wstążka”, „Biała wstążka”, „Ja nie widzę Ciebie, Ty zobaczysz mnie”;
- Realizacja imprez integracyjnych, kulturalnych i sportowych wspierających aktywność osób niepełnosprawnych, m. in.: Dzień Godności Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną; Światowy Dzień Autyzmu; Międzynarodowy Dzień Zespołu Downa; Sportowe Spotkania z Dziećmi;
- Realizacja Programów edukacyjno - profilaktycznych: „Aktywni - wolni od uzależnień” oraz „Stawiamy na marzenia - NIE na uzależnienia”. Programy zrealizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022.

Główne cele programów:

- rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu (w tym zdrowiu psychicznemu),
- wspieranie dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem, rozwijanie ich poczucia własnej wartości oraz motywowanie do podejmowania różnych form aktywności, zaspokajających ich potrzeby psychiczne i społeczne, rozwijających zainteresowania i umiejętności psychospołeczne,
- podniesienie poziomu wiedzy na temat uzależnień oraz negatywnych skutków zażywania substancji psychoaktywnych,
- działalność edukacyjna i informacyjna zwiększająca świadomość w zakresie uzależnień, negatywnego wpływu środków psychoaktywnych na zdrowie fizyczne i psychiczne, mechanizmów zażywania środków psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży,
- podejmowanie działań profilaktycznych służących ograniczaniu zjawisk ryzykownych,

- przygotowanie uczniów/ wychowanków do podejmowania samodzielnych, racjonalnych wyborów we współpracy z rodzicami, nauczycielami, specjalistami,
- wygaszanie zachowań ryzykownych przez naukę wyrażania własnych emocji i potrzeb w sposób akceptowalny społecznie,
- wyrabianie poczucia odpowiedzialności za siebie i swoje zdrowie,
- kształtowanie i promowanie zdrowego stylu życia (w tym zdrowia psychicznego),
- integracja społeczna,
- wzmacnianie więzi rodzinnych,
- zamieszczanie na stronach internetowych placówki informacji o realizowanych działaniach w zakresie ochrony zdrowia psychicznego.

Podnoszenie kompetencji zawodowych w zakresie ochrony zdrowia psychicznego przez specjalistów ZPEW. Udział w szkoleniach m. in.:

- Ewaluacja i podsumowanie udzielanej pomocy psychologiczno - pedagogicznej;
- Zaburzenia psychiczne u nastolatka. Samookaleczenia a depresja cz. I
- Zaburzenia psychiczne u nastolatka. Samookaleczenia a depresja cz. II
- VI Konferencja Szkoleniowa Rzecznika Praw Dziecka dla Profesjonalistów „Współczesne uzależnienia dzieci i młodzieży”
- Wsparcie i ochrona zdrowia psychicznego u uczniów - konferencja
- Ochrona i wzmacnianie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży - jak uczyć i wychowywać, kształtując postawy ukierunkowane na prawdę i dobro oraz podejmowanie odpowiedzialnych decyzji
- Mądra ochrona - mniejsze ryzyko, od emocji poprzez zachowania trudne i ryzykowne do uzależnienia i terapii
- Profilaktyka uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży
- Jak rozmawiać z dziećmi i młodzieżą o wojnie?
- Depresja u dzieci i młodzieży.
- Autyzm - praktyczne wskazówki do pracy z dzieckiem
- Występowanie afazji dziecięcej w wieku żłobkowym i przedszkolnym
- Moja droga z autyzmem. Wywiad z mamą dziecka z ASD
- Dziecko z ASD i jego lęki
- Jak skutecznie motywować dzieci
- Zachowania trudne- klasyfikacja i przyczyny
- AAC w pracy z dzieckiem z niepełnosprawnością
- Zachowania trudne u dzieci w wieku żłobkowym i przedszkolnym
- „Samouszkodzenia wśród nastolatków”
- Jak rozbudzić motywację wewnętrzną dziecka z ASD?

- Jak wspierać rozwój kompetencji społecznych dziecka z autyzmem?
- ABC emocji, czyli jak rozmawiać z dzieckiem o emocjach?
- Stawianie zdrowych granic dziecku
- TUS a zachowania trudne
- Zaburzenia emocji i zachowania u dzieci i młodzieży
- Zachowania trudne - klasyfikacja i przyczyny

W placówce realizowane były zajęcia w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, m. in.: terapia psychologiczna, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno - społeczne.

W ramach programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za Życiem” realizowane były zajęcia Wiodącego Ośrodka Koordynacyjno - Rehabilitacyjno - Opiekuńczego.

8. Liceum Ogólnokształcące w Gołdapi i Zespół Szkół Zawodowych w Gołdapi

W Liceum Ogólnokształcącym powyższy Program realizuje się w następujący sposób:

1. Na lekcjach wychowawczych realizuje się program wychowawczo-profilaktyczny który zawiera takie tematy:

- jak radzić sobie ze stresem,
- jak unikać nerwicy i depresji.
- wzmocnienie wiary w siebie, aby uczeń znał swoją wartość, swoje słabe i mocne strony;
- zdrowy tryb życia i konieczność dbania o własne bezpieczeństwo i zdrowie;
- tolerancja, w tym do osób z chorobą psychiczną –
- jak prawidłowo funkcjonować w zespole, bezkonfliktowo i solidarnie pracować i współżyć w grupie
- profilaktyka uzależnień,
- agresja, przemoc

2. Szkolne obchody Światowego Dnia Walki z Depresją (23 luty)- sporządzenie gazetki informacyjnej, rozdanie ulotek, informacja na szkolnej stronie internetowej

Na lekcjach wychowania fizycznego uczniowie rozładowują napięcie emocjonalne, uczą się jak zdrowo i efektywnie wypoczywać. Grupa uczniów uczestniczy też w sportowych zajęciach pozalekcyjnych.

3. Spotkania z psychologiem z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Gołdapi, na temat emocji, stresu, zaburzeń relacji

4. Kampania pomarańczowej wstążki

5. Integrowanie uczniów w klasach pierwszych

6. Pedagogizacja rodziców

-uświadamianie zagrożeń płynących z przemocy w rodzinie oraz propagujących zachowania sprzyjające pozytywnym postawom w rodzinie- wychowawcy na wywiadówkach.

- Ulotki informacyjne dla rodziców na temat, jak rozpoznawać problemy u swego dziecka, jak im zaradzić; jak pomóc dziecku nie pić; jak zapobiec anoreksji i bulimii,

7. Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom z rodzin objętych Niebieską Kartą.

8. Udział wybranych nauczycieli w konferencji dotyczącej stanu zdrowia psychicznego dzieci z powiatu gołdapskiego (Urząd Pracy); i szkolenie o depresji zorganizowane przez WMODN w Olecku

9. Na szkolnej stronie internetowej, w szkolnych informatorach dla rodziców a także na szkolnej gablocie pedagoga umieszczone są informacje nt. gdzie można uzyskać pomoc.

10. Na zajęciach z doradztwa zawodowego poruszane są tematy dotyczące mocnych stron i wiary we własne możliwości.

W Zespole Szkół Zawodowych prowadzone są badania i działania diagnostyczne uczniów, w tym diagnozowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia przyczyn niepowodzeń edukacyjnych oraz wspierania mocnych stron uczniów.

Wykaz zajęć i programów realizowanych w roku 2022 z zakresu wspierania rodziny w ZSZ w Gołdapi

Lp.	Rodzaj zajęć/programów	Nazwa Zajęć/programów	Data
1	Podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży	Warsztaty z psychologami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Gołdapi w kl. 1 m, zorganizowane przez pedagoga szkolnego. Temat: Jak radzić sobie ze stresem, lękiem, depresją? 30 uczestników	24.03.2022
2	Podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży	Program „Jak radzić sobie ze stresem, lękiem, depresją?”	II semestr 2021/2022
3	Podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży	„Bezpieczne wakacje: nad wodą i w ruchu drogowym. Z dala od substancji psychoaktywnych (alkoholu, narkotyków, dopalaczy). Bezpieczeństwo w Internecie” Zajęcia z funkcjonariuszem Komendy Powiatowej Policji w Gołdapi we współpracy z pedagogiem szkolnym 174 uczestników	13.06.2022
4	Podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży	Zajęcia z funkcjonariuszem Komendy Powiatowej Policji w Gołdapi we współpracy z pedagogiem szkolnym w kl. 3 t11. 4pl, 1m, 1tl Temat: Bezpieczna droga do szkoły i ze szkoły. Stop cyberprzemocy. Profilaktyka uzależnień:	07.09.2022

		niebezpieczeństwa związane z substancjami psychoaktywnymi. 120 uczniów	
5	Podjęmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży	Spotkanie dot. profilaktyki uzależnień, prowadzonym przez Lecha Dyblika.- 150 uczniów	05.09.2022
6	Podjęmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży	Pedagogizacja rodziców. Spotkanie rodziców z przedstawicielem policji i PSSE Gołdap	22.09.2022
7	Podjęmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży	Spotkanie młodzieży z p. Andrzejem Dramińskim na temat olsztyńskiego telefonu zaufania i innych możliwości wsparcia w sytuacji kryzysowej. Spotkanie odbyło się w ramach Kampanii Pomarańczowej Wstążki (PCPR+ZSZ).	15.11.2022
8	Podjęmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży	Zajęcia z funkcjonariuszem Komendy Powiatowej Policji w Gołdapi we współpracy z pedagogiem szkolnym w kl. 1 m., 1tei, 1tl Temat: Bezpieczne ferie: w ruchu drogowym, podczas sportów zimowych, w Internecie. Uczniów 100	18.01.2023
9	Podjęmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży	Zajęcia z funkcjonariuszem Komendy Powiatowej Policji w Gołdapi we współpracy z pedagogiem szkolnym w kl. 4 pl. Temat: Bezpieczne ferie. Przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej i możliwych konsekwencji prawnych.	18.01.2023
10	Podjęmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży	Zajęcia z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji w Gołdapi dot. wybranych niebezpieczeństw związanych z substancjami psychoaktywnymi. Obecność na zajęciach profilaktycznych w kl. 1 tei., 1tl, 1tgt – uczniów 90	15.02.2023
11	Podjęmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży	Program „Bezpieczne ferie”	I semestr 2022/2023
12	Podjęmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży	Program „Przeciwdziałanie przemocy, w tym przemocy rówieśniczej i możliwych konsekwencji prawnych w danym zakresie”	Cały rok szkolny
13	Podjęmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży	Kampania Białej Wstążki – 25 uczniów	06.12.2022
14	Podjęmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży	Akcja „Różowa wstążka” – 20 uczestników	12.10.2022
15	Podjęmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży	Dzień Życzliwości	21.11.2022
16	Podjęmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży	Program „Wybierz życie pierwszy krok”	Cały rok szkolny

17	Podjęmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży	Program : ARS – jak dbać o miłość” – 72 uczestników	IX,X 2022
18	Podjęmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży	Konkurs wiedzy o AIDS i HIV	IX,X 2022
19	Podjęmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów młodzieży	Zajęcia w kl. 1 ws (wych. kl. p. Anna Grochowska). Temat: Bezpieczeństwo w szkole – z dala od substancji psychoaktywnych (nikotyny, alkoholu, narkotyków, dopalaczy) i innych zachowań ryzykownych.	22.11.2022

W szkole pracuje pani psycholog, która objęła swoimi konsultacjami szeroką grupę uczniów i rodziców. Efektem pracy jest bardzo wysoki odsetek młodzieży skierowanej na dalsze badania czy leczenie psychiatryczne.

Do szkoły uczęszcza kilkoro uczniów z różnymi niepełnosprawnościami. Są to uczniowie ze spektrum autyzmu czy Aspergerem – 3 . Ponadto uczniowie o niepełnosprawności ruchowej i intelektualnej w stopniu lekkim (1 – ruchowa, 3 uczniów z niepełnosprawnością intelektualną lekką). Wszyscy uczniowie z dysfunkcjami uczęszczają na zajęcia rewalidacyjne czy podnoszące kompetencje społeczne uczniów. Poza tym na zajęciach wychowawczych nauczyciele realizują tematy z programu profilaktyczno – wychowawczego i edukacji prozdrowotnej. Poza tym w szkole pracują pedagog szkolny oraz pedagog specjalny. Rodzice i uczniowie korzystają z pomocy specjalistów.

IV. WNIOSKI Z ANALIZY INFORMACJI ZEBRANYCH OD REALIZATORÓW PROGRAMU:

Zadania i założenia Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 są realizowane przez wymienione instytucje właściwie. Dzięki tym działaniom poprawia się jakość życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich.

Problematyka zdrowia psychicznego człowieka to ważny aspekt pracy szkół i Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, które kierują do dzieci i młodzieży wiele programów odpowiadających na ich potrzeby i problemy, z którymi się zmagają. Systematycznie organizowane i prowadzone są zajęcia edukacyjne i informacyjne dla dzieci, rodziców, nauczycieli z zakresu zdrowia psychicznego. Dodatkowo realizowane są działania skierowane na pomoc indywidualną dzieciom, rodzicom, nauczycielom (treningi, warsztaty).

Szkoły realizują programy profilaktyczne i programy promocji zdrowia psychicznego. Dzięki temu młodzież nabywa umiejętności efektywnego nawiązywania kontaktów i budowania korzystnych relacji z rówieśnikami, pogłębia umiejętności radzenia sobie z trudnymi sytuacjami,

poznaje sposoby na kontrolowanie emocji umożliwiającym efektywne radzenie sobie ze złością, poszerza wiedzę w zakresie kształtowania swojej tożsamości i wizerunku.

Dzięki pracy z dorosłymi, rodzice i nauczyciele podnoszą kompetencje w zakresie poprawnej komunikacji bez używania złości i agresji, poznają metody i techniki wychowawcze pomocne w radzeniu sobie z różnymi zachowaniami dzieci i młodzieży, pogłębiają wiedzę na temat mechanizmów uzależnienia i form oddziaływań profilaktycznych.

Osoby dorosłe z niepełnosprawnościami biorą udział w zajęciach oferowanych przez ŚDS i WTZ. Tym samym zwiększa się aktywność społeczna i integracja społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi. W społeczeństwie rośnie świadomość w zakresie wiedzy dotyczącej autyzmu, zaburzeń psychicznych, kompetencji rodziców w zakresie wychowywania dzieci z zaburzeniami psychicznymi, a także w zakresie funkcjonowania w społeczeństwie osób niepełnosprawnych, w tym osób z problemami psychicznymi.

Osobom potrzebującym udzielane jest wsparcie psychologiczne, socjalne i świadczone są porady prawne.

Niestety, wzrost poziomu świadomości i wiedzy nie idzie w parze z zapewnieniem adekwatnej opieki psychologicznej i psychiatrycznej, gdyż specjalistów z tych dziedzin jest wciąż za mało, zwłaszcza jeśli chodzi o opiekę nad zdrowiem psychicznym dzieci i młodzieży.